

Dices : qui est causa antecedentis , etiam est causa consequentis , quod ex antecedente infallibiliter sequitur ; sed si Deus prædeterminat ad materiale peccati in actibus intrinsecè malis , est causa actus liberi , quem necessariò sequitur malitia peccati.

R. Qui est causa antecedentis etiam est causa consequentis , si hoc sequatur vi illius Con. Si hoc sequatur ex vi alterius causæ N. In præsentis defectus & malitia moralis non sequitur ex entitate actûs ut ens est & actus à Deo prædefinitus , sed ut est à voluntate deficiente vel defectuosè operante positus , duplici enim modo potest unum ex alio sequi imò. Consecutione physicâ seu causalitatis , qualiter effectus sequitur ex suâ causâ. 2dò. Consecutione Logicâ sive illationis & causæ , quâ unum infertur ex positione alterius , quamvis non sit effectus illius , ità ex ambulatione Claudi certò infertur claudicatio illius , quamvis claudicatio & irrectitudo ambulationis non ex vi ambulationis & virtute motrice sed ex defectu Tibiæ curvæ per se sequatur , ideoque infallibilitate Logicæ illationis non physicæ causalitatis.

DISPUTATIO XII.

De scientiâ Dei respectu contingentium conditionatorum.

QUÆSTIO I.

An Deus infallibiliter & certò cognoscat contingentia conditionata ?

Suppono 1. Objectum conditionatè futurum , ut supra dictum est , est cujus eventus absolutè non enunciatur , sed dependenter à conditione , quæ conditio si sit ponenda , est absolutè futurum , si nunquam sit ponenda vel si præscinditur. An sit ponenda vel non ponenda , est conditionatè futurum.

Sup-

De Scit. Dei
Suppono 1. Con
habentiam conne
futurum pendet à c
causam ut ; si Petr
lanonabit, Aliuc
nam cum conditi
ammutantur tempo
si habebit. Et hæc voc
na.
Suppono 1. Futura c
que posita conditione ne
quodammodo ; Suppono app
debetur quomodo viderem
De hæc Deo certo cogn
ci intelligitur , per qu
à Deo cognoscitur , ab
ambit , que est condi
tione intelligitur , ita ut
cognoscitur positè no
citur determinatum , illat
tionem positè in præ
DICO. Hæc Deus att
liberum) quod alteri esse
non , si non est facta essen
S. Th. 1. p. Q. 1. ar
tendit & infallibiliter non
quod Deus certò cognos
certum) sed etiam ex
tam cognoscitur certum &
ma hanc contingentia
Præter 1. Ex script
à facie huius civitatem
Saul stansit Davidem
terrogare te consilioit
gentibus conditionatis ;
Part 1. Theol. Seba

Suppono 2. Conditionatè futurum aliud est, quod habet aliquam connexionem cum conditione: si videl. futuritio dependet à conditione tanquam causâ vel occasione, ut: si Petrus Deum rogabit pro gratiâ, illam impetrabit. Aliud est, quod nullam habet connexionem cum conditione sed puram coexistentiam & concomitantiam temporis, ut: si Petrus dormiat, Paulus studebit. Et hæc vocantur futura conditionata disparata.

Suppono 3. Futura conditionata iterum alia sunt, quæ positâ conditione necessariò vel infallibiliter sequuntur ut: si ignem applicavero comburet; si Deus dederit gratiam efficacem Petro, Petrus convertetur; & hæc à Deo certò cognoscuntur per scientiam simplicis intelligentiæ, per quam omnes veritates necessariæ à Deo cognoscuntur; alia sunt, quæ conditionem quidem habent, quæ est causa vel occasio futuritionis, non tamen infallibilis, ità ut positâ conditione absolute objecti existentia possit non evenire, ut si pauper petierit eleemosynam, illam dabo. Et de his futuris conditionatis procedit in præsentis Quæstio.

DICO. *Ipse Deus attestatur eis* (nempe Tyriis & Sidoniis) *quod acturi essent magna humilitatis pœnitentiam, si in eis facta essent divinarum illa signa virtutum* S. Th. 3. p. Q. 1. art. 5. ad 2. Quod igitur Deus certò & infallibiliter non solum ex parte subjecti, (id est quod Deus certò cognoscat objectum licet fallibile & incertum) sed etiam ex parte objecti (id est quod ipsum cognitum certum & infallibile sit) cognoscat omnia futura contingentia conditionata.

Probatur 1. Ex script. 1. Reg. 23. David fugiens à facie Saul in civitatem Ceilam, audito nuntio, quod Saul statuisset Davidem intrâ urbem latentem capere interrogavit & consuluit Dominum de duobus contingentibus conditionatis: primum erat: an, si David

maneret in urbe Saul eam esset obsessurus, quod tamen non est factum, quia nec David mansit in urbe, nec Saul eam obsedit, secundum futurum conditionatum: si Saul urbem Ceilam obsideret an cives David latentem essent tradituri, ad utrumque respondit Deus absolute affirmativè; ergò determinatè Deus cognovit, quod Saul esset obsessurus urbem, si David in illà maneret & quod cives Ceilani David essent tradituri, si Saul urbem obsideret.

2. Matth. 11. v. 21. dicit Christus: *Vae tibi Corozaim, va tibi Bethsaida. quia si in Tyro & Sidone facta essent virtutes, quae facta sunt in vobis, olim in cilicio & cinere poenitentiam egissent*; ergo anima Christi per scientiam à Deo participatam cognovit Tyrios & Sidonios determinatè acturos poenitentiam, si Christi miracula vidissent.

Probat 3. *ratione*: si absque ullà imperfectione sit possibilis modus habendi cognitionem non solum formaliter, sed etiam objective infallibilem & metaphysicè certam, tunc indubitatum est, talem cognitionem in Deo ente perfectissimo reperiri; atqui possibilis est aliquis modus in Deo, quo futura conditionata certò & infallibiliter ex parte objecti cognoscat; ergo talis cognitio Dei non est deneganda.

Obj. Deus 4. Reg. 20. v. 1. Regi Ezechiae per Prophetam Isaiam absolute praedixit: *praecepe domui tuae, morieris enim tu & non vives*, item Jon. 3. v. 4 Deus absolute dixit: *adhuc quadraginta dies & Ninive subvertetur*: & tamen postquam orasset Ezechias, & poenitentiam egissent Ninivitae, nec Ezechias mortuus, nec Ninive est subversa; ergo ex hoc, quod Deus absolute praedixit aliqua esse futura conditionatè; non sequitur, quod Deus absolute infallibiliter illa ex parte objecti noverit futura, accedit, quod saepius de futuris contingentibus non loquatur affirmativè sed velut

de

De factis, De
de rebus ut
nam in Sumat
v. 11. forte d
nam
Dupliciter De
quata conditionat
modo & hoc modo
nunc in libris subje
tali objective & con
tant extis impuaz e
casus, vel dicit ab
namquam evenit
Q. 17. 1. 6. dicit
quar seriam fiam
et dicitur corpus a
dicitur p. 1. Ad
fuerunt, id est ho
verunt. S. PP. quo
vires theologi, si n
sunt cognitione
ubi Deus cognoscit
sui cum respectu a
modo terminant cog
nitionem.
QU
Asperna decreta e
Dei futura
S. PP. 1. Volitio
S. PP. 2. alud sit
pene. quoniam sui
dicitur quod futurum
vellet, & vocatur c
quia actu non est ali
meus servatur. Benn

DE SCIENT. DEI RESPECTU CONTING. COND. 179
de rebus dubiis ut Gen. 3. v. 22. *Ne forte mittat manum suam & sumat etiam de ligno vite* Deuteron 4. v. 16. *Ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem.*

¶ Dupliciter Deus potest cognoscere futura contingentia conditionata i. mō. Per ordinem ad causas secundas & hoc modo cognoscuntur quidem à Deo cognitione infallibili subjectivè, attamen cognitione fallibili objectivè & conjecturali, quomodo intelligendi sunt textus scripturæ eventum per modum dubii indicantes, vel aliquid absolutè prædicentes, quod tamen nunquam evenit ut pulchrè utrumque textum 2. 2. Q. 171. a. 6. ad 2. exponit S. D. *Secundum hoc intelligitur verbum Isaia dicentis: morieris & non vives id est dispositio corporis tui ad mortem ordinatur: & quod dicitur Jona 3. Adhuc quadraginta dies & Nimve subvertetur, id est hoc merita ejus exigunt, ut subvertatur: Ss. PP. quoque in hoc sensu intelligendi & veteres Theologi, si negaverint in Deo certam & infallibilem cognitionem futurorum conditionatorum addō. Deus cognoscit futura contingentia conditionata cum respectu ad decretum divinum, & hoc modo terminant cognitionem etiam objectivè infallibilem.*

QUÆSTIO II.

Arponenda decreta ex objectis conditionata in quibus Deus futura conditionata cognoscat?

Suppono 1. Volitio vel decretum conditionatum est duplex: aliud simpliciter conditionatum tam ex parte objecti quam subjecti, quod est tunc, quando dicitur aliquid futurum sub conditione, si voluntas id vellet, & vocatur conditionatum ex parte subjecti, quia actu non est aliquod decretum, sed esset, ut: meus servus iret Bonnam, si ego id vellem; hæc ap-

plicando ad Deum, si formetur in Deo decretum conditionatum ex parte subjecti & effectus (qui enuntiat sub conditione illius non absoluti sed conditionati decreti futurus) est cum illo decreto conditionato infallibiliter connexus; certum est, quod Deus futuritorem illius eventus videat per scientiam simplicis intelligentiæ; tales veritates conditionales dependentes à decreto conditionato sunt sequentes: si Deus decreverit Christum prædicare Tyriis, Christus Tyriis prædicabit, si Deus decrevit Tyrios convertere, convertentur; Deus harum propositionum veritatem infallibilem infallibiliter videt in solâ possibilitate decreti prædefiniens per simplicis intelligentiæ scientiam: videns enim possibilitatem decreti prædefiniens Christum ad prædicandum vel prædeterminans Tyrios ad conversionem, videt etiam effectus habentes necessariam & infallibilem connexionem cum illis decretis. Aliud decretum est conditionatum ex parte objecti & absolutum ex parte subjecti, quæ est actus voluntatis de facto & actualiter à volente elicitus circa objectum de facto non ponendum, donec ponatur conditio & vi hujus decreti ponitur connexio inter conditionem & eventum ex ipsâ secuturum: ut volo & decerno dare elemosynam, si Petrus illam à me petierit: in hoc actu, etsi datio elemosynæ non habeat infallibilem connexionem cum petitione, quia tamen ego actualiter & efficaciter decerno conjungere elemosynam cum petitione, manifestum est, quod cognoscendo hoc decretum à me elicitum infallibiliter deducam hanc propositionem: si petierit dabo elemosynam.

Suppono 2. Certum est, quod in Deo dentur decreta conditionata ex parte objecti, vel quod in Deo dentur actus & determinatio præsens voluntatis divinæ cum alligatione objecti ad certam conditionem, quantumvis illa nunquam sit ponenda, nam imprimis

Matth.

De Sen. Dei
Matth. Christus
fæc enim plus q
nam, moque suppe
di inqnes sub h
Suntpectum, qu
quam pultine orig
in peccati, erat vo
et ex parte Dei promit
tate objecti & quide
implenda vel indige
Reg. 11. v. 10
Hic (dabo) Qu
perit. Hic Syrum ad
vult decretum ex par
obediendi dicitur
Si loqes dabo rem
ti
Dico. Non oportet
per me fieri, vel fac
sunt qd præsentis esse
Sic, Deo hura cor
absoluta subjective &
tate objecti
Probat. 1. Quand
labitur, non potest el
eius cuius extrinsecz
bitur potest consequ
tantum inter se infallibi
connexionem accipere
quæ infallibiliter in
conditione Tyriorum
cum vitione, quæ Ty
rios prædicare, eò, qu
Deus potest ad huc
petit per se, ergo de

Matth. 26. Christus dicit: quod si Patrem rogaret esset exhibiturus plus quam duodecim Legiones Angelorum, adeoque supponebat voluntatem Patris exhibendi tot Legiones sub hâc conditione, si filius rogaret. Similiter pactum, quo Deus Adamo promisit propagationem justitiæ originalis in posteros sub conditione non peccandi, erat voluntas absoluta præsens & efficax ex parte Dei promittentis, conditionata tamen ex parte objecti & quidem sub conditione nunquam implendâ vel redigendâ in actum. Demum 4. Reg. 13. v. 10. dicit propheta: *Si percussisses (baculo) Quinquies aut sexies sive septies percussisses Syriam ad consumptionem*; ergo Deus habuit decretum ex parte subj. cti absolutum, ex parte objecti conditionatum, ut Rex Israel deleret Syriam, si septies baculo terram percussisset. His suppositis.

DICO. *Non oportet, quod quæcunque scit Deus, sint vel fuerint, vel futura sint, sed solum ea, quæ vult esse vel permittit esse.* S. Th. hic Q. 14. a. 9. ad 3. Sive: Deus futura conditionata videt in suo decreto absoluto subjectivè & conditionato objectivè & ex parte objecti.

Probat. I. Quando conditionalis non est vera violationis, non potest esse vera absolutè, nisi virtute alicujus causæ extrinsecæ, quæ posito antecedente infallibiliter ponat consequens: quia, quæ non sunt ex suâ naturâ inter se infallibiliter connexa, non possunt hanc connexionem accipere, nisi ab aliquâ causâ extrinsecâ, quæ illa infallibiliter inter se connectat; atqui volitio conversionis Tyrionum non est ex naturâ suâ connexa cum volitione, quâ Deus decernit Christum apud Tyrios prædicare, eò, quod prædicatione Christi existente Deus potuisset adhuc nolle eorum conversionem: ut patet per se, ergo debet accedere causa aliqua extrinse-

ca, quæ positionem conversionis tyriorum ita indissolubiliter cum prædicatione Christi connectat, ut stante tali connexione saltem in sensu composito Christum prædicare & tyrios non converti, non sit possibile; atqui talis causa infallibiliter unum cum alio connectens non potest esse ulla causa creata libera: quia voluntas creata est fallibilis & mutabilis, sed solum increata, quâ per voluntatem suam immutabilem & infallibilem unius ex altero consecutionem decernat; ergo admitenda sunt decreta Dei subjective absoluta, quorum cognitio sit simul infallibilis scientia rerum conditionatè futurarum.

Probatur 2. Eatenus est aliquid determinatè cognoscibile & affirmabile, quatenus determinatè existit vel in se vel in suo effectu vel in suâ causâ necessariò connexâ cum illo: quia de objecto indifferenti non potest intelligi determinata affirmatio; atqui futurum contingens conditionatum non habet ullam determinationem in suâ causâ creatâ: cum ipsius causæ creatæ non existant; nec in se: cum ipsa res actualiter nondum existat; nec in suo effectu, qualem nondum habet; ergo de futuro contingenti non datur ulla determinata veritas sine actuali verificativo, quale solum esse potest decretum Dei ab æterno existens absolutum subjective & conditionatum objective.

Obj. 1. Decreta ex parte subjecti absoluta & ex parte objecti conditionata sunt. 1.º Otiosa: quia otiosum est, quod caret honesto fine; atqui Deum velle convertere Petrum, si eat ad concionem, ad quam tamen non vult illum ire, nullum habet honestum finem.

2.º Ridicula & irrisoria; quia aliquid promittunt sub conditione, quæ est in arbitrio promittentis; quam simul promittens nunquam vult ponere, ut ridiculum foret, si promitterem 100. aureos, si cras ad te veniam, & simul resolvo cras ad te non venire; eodem

De hoc, Dei Ra
 eodem Deus irri
 mense horum co
 visaret, apud
 predicarum
 nos famulo: ro
 moi clavem; si
 & postea obman
 ergo cum Deus v
 none predicatio
 nisi, ipse infidelit
 illam punit
 quæ tunc
 quando con
 nis, atqui De
 one predicatio
 in impossibilem
 Christum non
 nisi decretum Dei d
 licet ipsos prædic
 nem propter aliu
 vana & inutilia;
 nunquam existentib
 rebus nunquam
 nunquam existe
 sunt vana & ad
 imilia
 alium finis suffi
 conditionata est, u
 regum hororum o
 atque providor
 necessitate posse
 ad istam suz libe
 quam voluntas
 emetibus, non ef

eodem modo Deus irrisoriè ageret decernendo & promittendo Judæorum conversionem, si Christus apud illos prædicaret, apud quos tamen decrevit Christum non esse prædicaturum, irrisoriè utique ageret Dominus dicens famulo: volo, ut mihi portam aperias, si dederò tibi clavem; si simul efficaciter nollet dare clavem, & postea ob januam non apertam indignaretur servo; ergo etiam Deus volens Tyrios convertere sub conditione prædicationis Christi, quam nunquam vult fieri, injustè infidelitati Tyriorum irascitur, eosque ob illam punit.

3° Impossibilia: quia tunc promissio conditionata est impossibilis, quando consecutio conditionis appositæ est impossibilis, atqui Deus volens convertere Tyrios sub conditione prædicationis Christi reddit prædicationem Christi impossibilem per aliud decretum efficacem, quo decernit Christum non prædicare tyriis: ergo impossibile est decretum Dei de conversione tyriorum, si Christus apud ipsos prædicaverit, dum scit hanc prædicationem propter aliud decretum esse impossibilem.

4° Vana & inutilia: quia vana est sollicitudo de rebus nunquam existentibus & non est necessaria providentia de rebus nunquam futuris; atqui objecta conditionata nunquam existent; ergo decreta subjectivè absoluta sunt vana & ad gubernationem rerum penitus inutilia.

5° Ad imum finis sufficiens habendi decreta objectivè conditionata est, ut acquiratur certa & infallibilis cognitio futurorum conditionatorum, & pertinet ad universalem provisorum cum summâ rerum omnium infallibilitate posse plurima facere, quæ de facto ad ostensionem suæ libertatis vel ob alias causas nunquam faciet; sic voluntas Dei antecedens, quâ vult salvare omnes homines, non est otiosa & tamen illa attingit

etiam reprobos, qui æternam salutem nunquam obtinebunt.

Ad 2dum: promissio conditionata, cujus conditio pendet à solo arbitrio promittentis cum efficaci decreto non ponendi conditionem non est irritoria, si promissio illa alium habeat finem, quam ut res promissa deducatur ad effectum; quamvis autem Dominus injustè indignaretur servo, cui mandavit portam aperire, si clavem dederit, portâ occlusâ ob non datam clavem, cum nullum aliud famulo suppetat remedium januam aperiendi, attamen quamvis Deus Tyrus negaverit prædicationem Christi, quæ ex divinâ præordinatione erat efficacissimum remedium ad conversionem, non tamen eisdem denegavit alia media ad conversionem sufficientia, ob quorum negligentiam justissimè à Deo reprehendi poterant.

Ad 3tium: promissio conditionata est impossibilis, si conditio sit impossibilis absolutè & simpliciter. Con. si conditio sit impossibilis solùm ex suppositione N. quando enim conditio est solum impossibilis ex suppositione, possunt adhuc haberi cum illâ impossibilitate decreta conditionata ex parte objecti ob honestos fines, quales non dantur in decretis habentibus annexas conditiones simpliciter impossibiles.

Ad 4tum: supremus gubernandi modus, quem habet Deus, exigit ut non tantum sciat, quæ absolutè aliquando contingent, sed etiam, quæ ob altissimos fines nunquam sunt futura, possibile tamen est illæ evenire.

Obj. 2. Hinc sequeretur: quod Deus habeat infinita decreta circa combinationes rerum possibilium, ut si Deus esset conditurus alium mundum tot essent producendæ muscæ.

R. Sicut Deus ab æterno ex infinitis infinitis creaturis possibilibus res absolutè futuras absolutissimo decreto

creto unico simplici actu voluntatis ad statum absolute existentie extrahit, alias autem omnes creaturas non solum in statu pure possibilitatis reliquit, sed etiam ad non futuritionem determinavit; ita similiter ex infinitis possibilibus combinationibus conditionum unam simplici voluntate aliquas determinavit, quas videbat sue generali providentie consentaneas, ceteris in statu pure possibilitatis & non futuritionis conditionate relictis. Unde non sequitur quod quascunque combinationes disparatas decreverit sed solum eas que ad ordinem divine providentie pertinent.

Obj. 3. Omne decretum absolutum divine voluntatis infert & causat aliquam mutationem physicam & realem in creaturâ: quia ex illo resultat aliquis respectus rationis in Deo, qui cum advenire nequeat per mutationem Dei, advenire debet per mutationem creature; sed decreta conditionata, quorum conditio nunquam est ponenda, nullam possunt facere mutationem in creaturâ defectu conditionis nunquam ponendæ.

R. Distinguendo maj. omne decretum infert mutationem vel absolutam vel conditionalem Con. tantum absolutam N. quando decretum Dei est absolutum objective, tunc debet inducere in creaturâ mutationem realem physicam & absolutam, quando autem est decretum conditionatum objective, non debet inducere mutationem realem absolute sed solum sub conditione, ad quod sufficit, quod ex vi decreti illius realiter mutaretur creatura, si conditio impleretur: quia conditio est sufficiens, ut divina voluntas aliter comparatur ad creaturas post illud decretum quam ante.

* * *

Per quam scientiam Deus futura conditionata cognoscat.

GRavis est controversia inter Thomistas & recentiores. Thomistæ supra datam divisionem scientiæ in eam quæ est simplicis intelligentiæ, & quæ est visionis, contendunt esse adæquatam ex rationibus allegatis proindeque ad alterutram pertinere cognitionem futurorum non tantum absolutorum sed etiam conditionatorum. Econtrà recentiores aliam pro salvandâ infallibilitate divinæ scientiæ de actibus liberis à voluntate creatâ eliciendis, quam dicunt mediam, scientiam in Deo statuunt, juxtâ quos scientia media est cognitio conditionatorum, quæ ante omnem determinationem actualem & exercitam divinæ voluntatis Deo convenit, vi cujus prævidet, quidquid facturum est liberum arbitrium pro quâcunque occasione & conditione, antequam decreverit, quid futurum sit, tota igitur controversia in eo consistit, an Deus aliquid cognoscere possit non ut merè possibile, neque ut absolute futurum, sed tantum ut conditionatè, si voluntas creata in his vel illis circumstantiis cum talibus auxiliis poneretur, futurum præscindendo à decreto Dei, si hoc verum sit, erit aliqua scientia media inter scientiam simplicis intelligentiæ, quæ est de rebus præscindendo à libero voluntatis divinæ decreto, & scientiam visionis, quæ supponit decretum; si verò omnis futuri etiam conditionati cognitio non sequatur sed supponat liberam voluntatis divinæ determinationem, nulla dabitur scientia media. Pro veritate Thomisticâ.

DICO. Certitudo divina præscientiæ non excludit contingentiam singularium futurorum, quia fertur in ea secundum quod sunt presentia, & jam determinata

nata ad unum, S Th. 2. 2. Q. 17. a. 6. ad 1. Sive ad salvandam divinæ scientiæ circa actus liberos certitudinem aut humanæ voluntatis sub efficaciâ gratiæ libertatem, ipsiusque gratiæ ad omnes actus meritorios necessariæ infallibilitatem alia inter simplicis intelligentiæ, & visionis media divinæ voluntatis determinationem præveniens scientia non est admittenda.

Probat 1. Generaliter ex S. Scripturâ quæ affirmat absolutissimum Dei in nostras liberas voluntates & actiones hominum dominium, supremam in efficiendo & prædefiniendo quidquid vult independentiam & libertatem, universalem ejus in omnia providentiam, prædestinationem certam, non tantum certitudine scientiæ sed etiam causalitatis, intrinsicam gratiæ virtutem & efficaciam ut probant sequentia scripturæ loca: *Cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit, inclinabit illud* Prov. 21. v. 21. *Deus det vobis cor omnibus ut colatis eum & faciat eus voluntatem corde magno & animo volenti* 2. Mach. 1. v. 3. *Non volentis neque currentis sed misereantis est Dei ad* Rom. 9. v. 16. *Quis te discernit quid autem habes, quod non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis,* 1. ad Cor. 4. v. 7. *Deus est, qui operatur in vobis & velle & perficere pro bonâ voluntate.* ad Philip. 2. v. 13. Atqui hanc doctrinam S. Scripturæ minuunt principia scientiæ mediæ: nam imò scientia mediæ affirmat aliquid esse à libero arbitrio, quod non est effectivè à Deo vel auxilio gratiæ divinæ: quia juxta principia scientiæ mediæ Petrus v. g. non accipit effectivè ab auxilio gratiæ, quod se determinet ad amandum, sed Petrus accipit à libero arbitrio, quod se determinet ad amandum; ergo Petrus accipit à libero arbitrio, quod non accipit effectivè ab auxilio gratiæ, quod Petrus non accipiat effectivè ab auxilio gratiæ, quod se determinet ad amandum juxta principia

XII.

III.

vera conditioni

Thomitas & rec
m divisionem scien
gentiæ, & que et
n ex rationibus alle

inere cognitionem

sed etiam condi

tionem pro salva

us liberis à volu

t mediam, tes

ientia mediæ et

mnam determi

voluntatis Deo

facturum est li

one & condi

tionem sit, tota

eius aliquid cog

neque ut ablo

nate, si volun

cum talibus au

to à decreto Dei,

a inter scientiam

us præscinden

, & scientiam

verò omnis tu

equatur sed sup

terminationem,

veritate Thomi

tia non excludi

tm, quia ferat

et jam determi

ata

cipia opposita patet : quia juxtà hæc principia auxi-
 lium gratiæ determinatur à libero arbitrio ad amorem,
 cum enim auxilium gratiæ sit de se indifferens ad amo-
 rem vel odium, liberum arbitrium suâ determinatio-
 ne facit, quod sit ad amorem, implicat autem, quod
 aliquid effectivè determinet id, à quo effectivè deter-
 minatur, igitur juxta principia sententiæ oppositæ pro-
 positio hæc : voluntas mota ab auxilio gratiæ amabit :
 est similis illi : planta mota ab influentiâ solis germinabit
 neutra enim juxtà illos habet infallibilem veritatem ab-
 solutam ; sicut enim non est verum infallibiliter, quod
 Planta mota à sole germinabit nisi sub conditione si be-
 ne fuerit disposita, ità nec infallibiliter verum est abso-
 lutè, quod voluntas mota ab auxilio gratiæ amabit,
 sed solum sub hac conditione, si voluntas se determi-
 net ad amorem, & sicut influentia solis, quia non
 causat dispositionem plantæ, idè eam præsupponit,
 ita auxilium gratiæ, quia non causat determinationem
 liberi arbitrii, idè præsupponit illam ; ex quo ulte-
 riùs sequitur, quod sicut Angelus movens solem debeat
 prævidere dispositionem plantæ, antequâ possit decer-
 nere efficaciter germinationem plantæ per influentiam
 solis, ità Deus debet prævidere determinationem liberi
 arbitrii, antequam decernat efficaciter amorem liberi
 arbitrii per auxilium gratiæ ; econtrà si dispositio Plan-
 tæ esset effectivè à solis influentiâ, tunc Angelus mo-
 vens solem absque aliâ prævisione dispositionis plantæ
 posset efficaciter decernere illius germinationem, simi-
 liter si determinatio liberi arbitrii esset effectivè ab au-
 xilio gratiæ, tunc Deus absque ullâ prævisione prædi-
 ctæ determinationis posset efficaciter decernere amo-
 rem liberi arbitrii, discursus hic sumitur ex S. Th. de
 ver. q. 6. a. 3. ad 4. ubi talis formaliter objectio.
*Certitudo, qua est cum suppositione alicujus, non est
 certitudo absoluta sed conditionalis, sicut non est cer-*

tum, quod sol causet fructum in plantâ, nisi cum hâc conditione, si virtus generativa in plantâ fuerit bene disposita, propter hoc, quod dispositio solis ad effectum prædictum præsupponit virtutem Plantæ quasi causam secundam, si igitur certitudo prædestinationis sit cum suppositione secundæ causæ, non est certitudo absoluta sed conditionalis tantum, ad hanc objectionem ita respondet S. Th. dicendum, quod causa secunda, quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subjacet, non autem est ita in virtutibus inferioribus respectu alicujus superioris virtutis agentis. Et ideo ordo divinæ prædestinationis, quamvis sit cum suppositione voluntatis humanæ, nihilominus tamen absolutam habet certitudinem; quasi diceret: determinatio liberi arbitrii, quam oportet supponere ad amorem, etiam causalitati gratiæ subjacet, & ideo motio divinæ gratiæ ad amorem, quamvis se ad illum determinet liberum arbitrium, nihilominus tamen habet certitudinem absolutam.

Obj. Palmarium adversariorum argumentum: Matth. 11. & Luc. 10. *Vae tibi Corozaim, vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent*; ubi Christus increpat Judæos, quod non egerint pœnitentiam, quam tamen Tyrii & Sidonii egissent factâ prædicatione Christi; si autem Deus in suo decreto, quo volebat Tyriis dare gratiam efficacem prædicante Christo, vidisset Tyriorum conversionem, non posset justè increpare Judæos, cum non sit paritas: si enim Deus etiam Judæis Christo prædicante voluisset dare gratiam efficacem, illi etiam fuissent conversi.

Idem argumentum S. Augustino à Pelagianis fuit objectum L. de corrept. & grat. cap. 5. ubi Pelagianos ita loquentes inducit S. P. *cur corripia-*

mur, cur arguimur, reprehendimur, accusamur, quid facimus, qui non accepimus... hanc (obedientiam) non accepimus, quid itaque corripimur, quasi nos eam nobis dare possimus, ad quod respondit S. D. cap. 7. perseverantiam esse donum Dei, corripimus tamen eos, justèque corripimus, qui cum bene viverent, non in eo perseverarunt, ex bonâ quippe in malam vitam suâ voluntate mutati sunt.... nec se excusabunt dicentes... perseverantiam non accepimus, quâ permaneremus in bono. Ex hac S. Patris ratione; si enim non liberantur à damnatione, qui non audierunt Evangelium, multò minus, qui non acceperunt perseverantiam in Evangelio; cujus responsionis est fundamentum: ut aliquis justè corripiatur præ altero, satis est, quod habuerit auxilia sufficientia, quibus poterat perseverare, obedire, aut credere & de facto noluerit; non enim corripitur aliquis rationabiliter, nisi ob id quod obligatus poterat facere & non fecit, ad hæc tria autem non requiritur decretum efficax circa conversionem, quia ex eo, quod Deus habeat prædictum decretum, infallibiliter sequitur conversio, ideoque simul stare non posset non conversio cum potentiâ & obligatione convertendi, si ad potentiâ & obligationem convertendi, requireretur decretum efficax de conversione.

Probatum secundò conclusio specialiter; quod ad salvandam humanæ voluntatis cum divinâ præscientiâ & gratiæ efficaciam libertatem non serviat scientia media, quæ eadem difficultas à Massiliensibus semipelagianis excitata & à Prospero & Hilario discipulis S. Augustini suo præceptoris proposita & ab eodem non per scientiam mediam, sed per Dei propositum ex se efficax & ex voluntatis divinæ definitâ sententiâ soluta fuit, ac itâ libertas salvata per prædestinationem
liberta-

libertatis & libertatem prævolitam, quam scientiæ mediæ defensores salvari volunt per libertatem præscitam sed minus aptè, eò quod scientia media evertat libertatem: illa enim scientia evertit libertatem, quæ non subjicit illam Creatori: omnis enim creatura hoc ipso, quod creatura sit, debet subjici Creatori, & secundum liberum debet in omni suâ determinatione ad agendum dependere à primo libero; atqui scientia media non subjicit libertatem creaturæ ipsi Creatori, & docet aliquid esse à libero arbitrio, quod non fit à primo libero; ergo evertit libertatem.

Deinde Moliniana sententia majores habet difficultates in salvanda libertate, quam sententia Augustiniana: quia sententia Augustiniana prædestinationem libertatis ita explicat: Deus præcognoscit Petrum crediturum sine læsione libertatis, quia vult, quod in istis circumstantiis non solum credat, sed etiam liberè credat; ideoque in istis circumstantiis liberè credit, quia prævolitum est, quod se liberè determinet ad credendum; necesse enim est fieri, quod à Deo est prævolitum; si ergo à Deo prævolitum sit, quod Petrus in istis circumstantiis se determinet liberè ad credendum, necesse erit in istis circumstantiis Petrum se liberè determinare ad credendum, quæ necessitas cum dependeat à voluntate prævolitâ, non est antecedens, sed consequens, quia non minus conjungitur libertati quod infert libertatem, quam quod supponit libertatem; minores hæc explicatio patitur difficultates: quia decretum ex omnipotentia totaliter subdit liberam voluntatis creaturæ determinationem; quia defenditur hæc explicatio à S. Augustino contra suos impugnatores, quia deprimat arbitrium ut in Domino non in se ipso gloriatur. Sententia Moliniana præscientiam libertatis ita explicat,

plicat, Deus decernit Petrum crediturum sine læsione libertatis; quia scit, quod in istis circumstantiis non solum credet, sed etiam liberè credet, ideoque in istis circumstantiis liberè credit quia præscitum est, quod se determinaret ad credendum, necesse enim est fieri, quod est à Deo præscitum; si ergo præscitum est, quod Petrus in istis circumstantiis se determinet ad liberè credendum, necesse erit petrum in istis circumstantiis se determinare liberè ad credendum, hæc verò necessitas dependens à libertate præscitâ non est antecedens sed consequens; quia non minus conjungitur libertati, quod supponit libertatem, quam quod infert libertatem; majores hæc explicatio patitur difficultates: quia decretum ex præscientiâ non subdit totaliter Deo liberam voluntatis creatæ determinationem; quia defenditur ab impugnatoribus contra Augustinum; quia elevat arbitrium, ut in se ipso non in Domino gloriatur. Sententia Augustiniana libertatem ita explicat: quidquid fit ex suppositione libertatis, non potest lædere libertatem etiamsi antecedit actum liberum; ergo quod fit ex suppositione libertatis prævolitæ, non potest lædere libertatem, etiamsi antecedit actum liberum, cujus ratio est, quod esse prævolitum non sit conditio destruens libertatem, alioquin non posset dici libertas prævolita sed potius necessitas prævolita, hæc explicatio minorem patitur difficultatem; quia libertas prævolita facit secundum liberum in suâ liberâ determinatione dependere à primo libero, ideoque gratia prædeterminans supponens libertatem prævolitam est congrua libertati secundi liberi. Sententia Moliniana libertatem præscitam ita explicat: quidquid fit ex suppositione libertatis, non potest lædere libertatem, etiamsi antecedit actum liberum; ergo quod

fit

fit ex suppositione libertatis præscitæ non potest laedere libertatem, etiam si antecedit actum liberum; cuius ratio est: quod esse præscitum non sit conditio destruens libertatem, alioquin dici non posset libertas præscita sed necessitas præscita, hæc explicatio majorem patitur difficultatem, quia libertas præscita tollit dependentiam secundi liberi à primo libero, ideoque gratia congrua supponens libertatem præscitam non est congrua libertati secundi liberi.

Obj. 1. Ad libertatem arbitrii requiritur, ut agens cum omnibus ad agendum prærequisitis possit componere non actionem, hoc non salvat sententia Augustiniana: quia cum decreto prædeterminante ad amorem implicat componi non amorem.

R. Negando maj. cuius falsitas apparet ex doctrina Angelica de ver. Q. 23. A. 5. ad 3. ita discutit S. D. *quamvis non esse effectus divine voluntatis non possit simul stare cum divina voluntate, tamen potentia deficiendi effectum simul stat cum divina voluntate, non enim sunt ista impossibilia: Deus vult istum salvari & iste potest damnari, sed ista sunt impossibilia: Deus vult istum salvari & iste damnatur*; sufficit igitur, quod cum omnibus ad agendum requisitis componatur potentia ad non agendum, & sicut cum gratia sanctificante componitur potentia ad peccatum mortale & non peccatum mortale, & tamen existens in gratia liberè meretur, eodem modo cum decreto efficaci ad amorem componitur potentia ad odium & non odium, & tamen habens efficaciam ad amorem liberè amat, & certè si ad libertatem requireretur, quod cum omnibus prærequisitis ad agendum possit componi tam actus quam non actus, sequeretur voluntatem sua efficaci determinatione ad aliquid agendum ut, loquen-

dum : tollere sibi libertatem loquendi ; siquidem cum voluntate efficaci loquendi, quæ prærequiritur ad loquendum, non potest componi negatio loquelæ.

Obj. 2. Quod se ab intrinseco determinat ad agendum, non potest ab alio determinari ; sed voluntas se ab intrinseco determinat ad agendum ; ergo non potest à Deo determinari.

R. Distinguendo maj. quod se ab intrinseco determinat ut primum movens non potest ab alio determinari *Con.* quod se determinat ut secundum movens non potest ab alio determinari *N.* solutio est *S. Th. 1. P. Q. 105. Art. 4. ad 2. dicendum, quod moveri voluntariè est moveri ex se à principio intrinseco, sed illud principium intrinsecum potest esse ab alio principio extrinseco, & sic moveri ex se non repugnat ei, quod est moveri ab alio*

Obj. 3. Suppositio antecedens inseparabiliter inferens actum tollit potestatem ad utrumque ; quia, quod ante omnem voluntatis determinationem determinat voluntatem ad unum actum, tollit libertatem ad utrumlibet ; atqui prædeterminatio libertatis antecedit libertatis determinationem & inseparabiliter infert illam ; ergo tollit potentiam ad utrumque.

R. Distinguendo probat. maj. Quod determinat voluntatem ad unum actum remanente potestate ad utrumlibet, tollit potestatem ad utrumlibet *N.* quod determinat ad unum sublatâ potestate ad utrumlibet, tollit potestatem ad utrumlibet *Con.* suppositio antecedens, qualis est prædeterminatio libertatis, ante omnem voluntatis determinationem determinat quidem voluntatem ad unum remanente tamen potestate ad utrumlibet : quia determinat ad actum eliciendum dependenter à iudicio indifferente,

De Sicut, De
tente, quod tribu
libertatis
voluntatem fe
bonum ergo
quod unâ co
tute deficit.
Alloj: Etiam,
potestatem
ad agendum na
in quâ indiffer
igitur prædeter
tentiam tam ob
cultatis electio
libertatis,
Obj. Ultimo T
ita definit: si quis
De motu & exte
necessitati neque
tationis gratiam se
differt, si velis
mensura agere, m
At juxta se
est, ut liberum
tamen dissentiat.
Liberum arbi
De motu dissent
compono; qui senti
diligens; quod
pote dissentire non
generatur, sed ho
am vultu dissentire
sentiam gratiâ, i
dissent. Con. Tri
tentem & Calvinianam
finitiano tollit be

DE SCIENT. DEI RESPECTU CONTING. COND. 195
rente, quod tribuit potestatem ad utrumlibet, cum
libertas radicalis consistat in indifferentiâ judicii:
voluntas enim fertur in suum objectum sub ratione
boni; dum ergo voluntati proponitur objectum,
quod sub unâ consideratione est bonum & sub aliâ à
bonitate deficit, voluntas non necessariò fertur in
illud objectum, sed habet vim quandam electivam
& potestatem dominativam, ut positis omnibus
ad agendum necessariis possit agere vel non agere,
in quâ indifferentiâ consistit formaliter libertas; cum
igitur prædeterminatio libertatis relinquat indiffe-
rentiam tam objectivam judicii quam activam fa-
cultatis electivæ & dominativæ, non derogat
libertati.

Obj. Ultimò Trid. Sess. 6. de justificat. Can.
4. ità definit: *si quis dixerit liberum hominis arbitrium
à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo
Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam ju-
stificationis gratiam se disponat ac præparet, neque pos-
se dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam ni-
hil omninò agere, merèque passivè se habere. Anathe-
ma sit.* At juxtâ sententiam Augustinianam impossi-
bile est, ut liberum arbitrium à Deo motum & ex-
citatum dissentiat.

¶ Liberum arbitrium per gratiam efficacem à
Deo motum dissentire posse in sensu diviso, non
composito; qui sensus divisus non illo modo est in-
telligendus: quod habens gratiam de facto illi
gratiæ dissentire non possit, sed tantum, si tollatur
gratia efficax, sed hoc modo, quod habens gratiam
possit illi dissentire, non tamen conjungere dis-
sensum cum gratiâ, ità ut habeat gratiam & simul
dissentiat, Con. Trid. damnavit Hæresim Luthe-
ranam & Calvinianam, quæ ex antecedente Augu-
stiniano videlicet hoc: gratia intrinsecè efficax,

decretum divinum prædeterminans, prædeterminatione Dei inferunt effectum infallibiliter & antecedenter ad determinationem liberi arbitrii: deducebat hoc consequens constanter negandum. Ergo tolli libertatem hominis, hominem impelli à Deo tam ad actum bonum quam ad actum malum, arbitrium humanum habere se tanquam instrumentum inanime, quod Deus quocumque vellet sine ipsius actione impelleret. PP. Con. Trid. ut salvarent libertatem, non damnarunt antecedens & loco gratiæ intrinsecè efficacis substituerunt gratiam congruam & extrinsecè efficacem dependentem à præscientiâ consensûs humani per scientiam mediam, sed potius damnarunt consequens, salvo antecedente ex quo non verè & per bonam sed per hæreticam illationem illud deducitur.

Probatum tertio: per scientiam mediam infallibilitatem gratiæ non melius salvari nec sufficientis, quæ phrasi Augustinianâ nominatur auxilium sine quo non: eo quod sine illâ non possit fieri actus bonus; nec efficacis, quæ appellatur ab Augustino auxilium quo: eò quod ipsa det ipsum agere, dum gratia sufficiens dat posse agere. Imprimis non melius salvatur gratia efficax, quia gratia intrinsecè efficax minores patitur difficultates, quam gratia congrua & extrinsecè efficax, quæ juxtà principia scientiæ mediæ est determinata, cum gratia efficax juxtà principia Augustiniana sit determinans: tum quia patitur easdem difficultates. Nam idem objici potest gratiæ congruæ, quod ab adversariis objicitur gratiæ intrinsecè efficaci: cur enim detur gratia determinans arbitrium uni & non alteri respondere omnes ultimatè cum Apostolo debent: tu homo quis es, ut respondeas Deo? cur uni dentur circumstantiæ congruæ non alteri; ratio etiam dari

alia

alia non potest ab adversariis quam ex apostolo : iudicia Dei abyssus multa ; contra gratiam efficacem dicere poterant iudæi : quid præ Tyriis increpamur ? nam æque bene ac Tyrii credidissemus , si voluisset Deus nobis dare determinationem , quam dedisset Tyriis : contra gratiam congruam sunt eadem querelæ : quid præ Tyriis increpamur ? nam æque bene ac Tyrii credidissemus , si voluisset nos Deus ponere in circumstantiis illis , in quibus posuisset Tyrios ; tum quia major difficultas est in gratiâ determinatâ quam determinante : quia illa facit liberum arbitrium esse primam radicem discretionis bonorum à malis : cum gratia determinans arbitrium sit prima radix discretionis bonorum à malis. Gratia determinata facit voluntatem dominam & est pedisequa liberi arbitrii ; gratia determinans est domina & facit voluntatem pedisequam.

Deinde gratia sufficiens Augustiniana melius salvatur quam gratia sufficiens Molinistica : Quia gratia sufficiens Molinistica dicitur , quæ dat posse à libero arbitrio sine ulteriori auxilio determinandum , adeoque est versatilis & à libero arbitrio potest fieri efficax vel inefficax ; gratia sufficiens Augustiniana dat virtutem ad agendum supernaturaliter requisitam , quæ tamen in actum secundum non exit nisi accedente gratiâ efficaci , quæ fundatur in decreto determinante ; sicut enim virtus agendi supernaturaliter est realiter distincta ab actu secundo , ita in Deo datur decretum de dandis viribus supernaturalis auxilii cum omnibus ad actum primum requisitis , quin voluntas divina habeat decretum prædefinitivum ipsius operis meritorii , atque ita ex vi prioris decreti stabit in arbitrio creato gratia verè sufficiens , quin ipsum opus meritorium sit securum , sicut igitur gratia est efficax per decretum definitivum abs-

que ullâ scientiâ mediâ, itâ etiam est sufficiens independententer ab ullâ scientiâ mediâ per decretum de dandis viribus sufficientibus ad posse agere.

Obj. 1. Gratia sufficiens importat omne id, quod ex parte voluntatis liberæ ad agendum, si vellet, esset necessarium juxta illud Isai. 5. v. 4. *quid est, quod debui ultra vinea mea facere & non feci?* atqui homo per gratiam purè sufficientem in sensu Thomistico explicatam excitatus non habent vim ad agendum prærequisitam videlicet gratiam efficacem; ergo non habet gratiam simpliciter sufficientem.

R. Distinguendo maj. gratia sufficiens importat omne id, quod in voluntate creatâ ex parte potentia ad supernaturaliter agendum est necessarium. *Con.* quod ex parte actus secundi ad agendum requiritur N. efficacia gratiæ, prout purè sufficienti opponitur, non se tenet ex parte virtutis in actu primo, sed ex parte actus secundi.

Obj. 2. ut aliquis liberè impleat præceptum, debet illud itâ posse implere sicut potest non implere; atqui in principiis gratiæ determinantis præcepta divina non possunt itâ impleri, sicut possunt non impleri, cum ad impletionem requiratur speciale auxilium.

R. Distinguendo maj. ut aliquis liberè impleat præceptum, debet posse implere & non implere ex propriâ applicatione ad utrumque N. ex propriâ applicatione ad unum & ex speciali auxilio prædeterminante ad aliud. *Con.* explico: ad libertatem non requiritur necessariò æqualis potestas ad utrumque oppositum, sed sufficit, quod voluntas possit unum ex se & aliud ex auxilio alterius, ut patet in exemplo cæci: hic si potest habere directorem paratum, potest rectè ambulare & cæspitare, non tamen habet æqualem potestatem ad utrumque: quia

ex

ex se potest cæspitare, & cum auxilio directoris rectè ambulare, quare si sine auxilio directoris, quem paratum habet, se applicet ad ambulandum, infallibiliter cæspitabit, & imputabitur ei cæspitatio: cum ex auxilio directoris potuisset rectè ambulare & non cæspitare. Fundatur hæc solutio in S. Th. 2. 2. Q. 2. a 5. ad 1. ubi ad hanc objectionem: *nullus tenetur ad id, quod non est in ejus potestate, sed credere aliquid explicitè non est in hominis potestate, ergo. ità respondet; si in potestate hominis esse dicatur aliquid excluso auxilio gratiæ, sic ad multa tenetur homo, ad quæ non potest sine gratiâ preparante, sicut ad diligendum Deum & proximum & similiter ad credendum articulos fidei, sed tamen hoc potest cum auxilio gratiæ: idem dicit Con. Trid. verbis S. Augustini Deus impossibilia non jubet sed jubendo monet & facere, quod possis & petere quod non possis.*

Obj. 3. Qui non potest implere præceptum ex defectu auxilii, quod non est in suâ potestate, absolutè est impotens implere præceptum; atqui ex defectu gratiæ efficacis, homo est impotens implere præceptum, quod tamen auxilium non est in suâ potestate.

R. Distinguendo secundam partem mi. Quod non est in suâ potestate nec in nec directè Con. Quod non est in suâ potestate directè N. *Explico*: illud est directè in nostrâ potestate, quod possumus ex determinatione liberi arbitrii nobis dare, & sic auxilium prædeterminans non est in nostrâ potestate, illud autem indirectè est in nostrâ potestate, quod daretur nobis, si ei ex determinatione arbitrii nostri non poneremus impedimentum & hoc modo auxilium prædeterminans est in nostrâ potestate, quod sufficit, ut non impletio præcepti ex carentiâ auxilii prædeterminantis nobis imputetur: quia, si propriè loquamur, carentia auxilii non est causa efficiens determinationem ad amorem con-

trarium præcepto, sed potius ipsa determinatio ad amorem contrarium præcepto est causa carentiæ auxilii facientis amare præceptum; verum quidem est, quod si Deus præveniret voluntatem prius determinando ad amorem præcepti, tunc voluntas se non determinaret ad amorem contrarium præcepto, sed Deus non tenetur sic prævenire voluntatem, sed ob diversos sapientiæ suæ fines permittit se per amorem contrarium præcepto à voluntate præveniri. Sed de his plura 1.2. Disp. XXV.

QUESTIO IV.

An & quæ scientia Dei sit causarum?

Supponendum est: scientiam tam simplicis intelligentiæ quam scientiam visionis concurrere ad causalitatem rerum, sicut in artifice ars, per quam formantur plures ideæ, reddit artificem potentem producere opus arte factum, quæ eadem ars, postquam artifex se determinavit ad faciendum artificium juxta unam ex conceptis ideis, concurrat ad ipsum artefactum, ita Deus per scientiam simplicis intelligentiæ cognoscit, quot modis imitabilis sit essentia divina per creaturas, accedente decreto, quod unam ex creaturis possibilibus velit producere, per scientiam visionis creaturam decretam producit, pro cuius pleniori deductione.

DICO. *Deus per intellectum suum causat res...*
necesse est, quod sua scientia sit causa rerum secundum quod habet voluntatem conjunctam. Unde scientia Dei secundum quod est causa rerum, consuevit nominari scientia approbationis S. Th. hic Q. 14. a. 8. O.

Explicatur conclusio; utraque scientia Dei est causa rerum; simplicis intelligentiæ quantum ad virtutem & in actu primo non verò in actu secundo, scientia visionis causat res in actu secundo ut est approbationis.

Prima

Prima pars probatur : Scientia Dei ità se habet in mente divinâ, sicut ars in mente artificis; sed ars in mente artificis prout antecedit determinationem propriæ voluntatis ad opus est tantum causa artefactorum virtute & potentiâ : voluntas enim solùm dat applicationem & movet ad executionem efficaciter ipsam virtutem & potentiam, non autem dat virtutem, sed supponit, ut moveat illam : plus enim potest artifex quam de facto faciat; ars etiam concurret directivè ad artefactum ostendendo finem & exhibendo ideam operis; ergo scientia divina ut antecedit decretum voluntatis divinæ, sic est causa rerum directiva & in actu primo, scientia verò quæ antecedit voluntatem, est scientia simplicis intelligentiæ.

Secunda pars probatur : causa actualiter causans habet applicationem ad causandum; atqui scientia simplicis intelligentiæ de se non dicit determinationem ad producendos effectus; cum sit scientia necessaria & naturalis, quæ remoto decreto libero solùm importat virtutem, quâ ex parte intellectûs Deus possit ordinare & dirigere productionem creaturarum.

Tertia Pars, quod scientia visionis sit actualis causa rerum & futuritionis : probatur : scientia visionis repræsentat futurum determinatè ut futurum est : in hoc enim distinguitur à scientiâ simplicis intelligentiæ, quod hæc repræsentet res in statu puræ possibilitatis, illa verò in exercitio futuritionis & existentiæ; atqui hæc scientia determinatè repræsentans futurum ut futurum est causa futuritionis, quia futura dependent à causâ primâ non solùm, ut habet virtutem causandi, sed ut applicatâ & determinatâ ad causandum & ut in exercitio practicè dicit secundum illud : *ipse dixit & facta sunt*; ergo scientia visionis, quæ est scientia applicata & determinata dicens & faciens existentiam est causa rerum.

Probatur 2. Scientia Dei est causa rerum ut est scientia approbationis: atqui scientia approbationis pertinet ad scientiam visionis, quia scientia approbationis est scientia determinata ad producendum effectum & supponens in Deo voluntatem beneplaciti, hoc ipso autem, quod scientiæ Dei cognoscentis rem possibilem conjungatur efficax voluntas, res possibilis, quæ est objectum simplicis intelligentiæ, mutatur in objectum visionis, & de possibili transit in existens vel futurum, & ita scientia simplicis intelligentiæ definit & accipit denominationem visionis: duo enim sunt in scientiâ visionis. 1. modo. Ordo ad voluntatem approbantem, in quâ fundatur, & secundum hunc ordinem ac quatenus voluntatem respicit, est scientia approbationis hoc est: in approbatione fundata & vi approbationis operans. 2. do. Ordo ad existentiam rei & secundum hunc ordinem dicitur scientia visionis; scientia igitur visionis & approbationis sunt quidem eadem scientia habens diversum ordinem, scientia approbationis respicit voluntatem approbantem, visionis existentiam rei approbatæ, uterque autem respectus requiritur ad scientiam visionis, eò quod illa non possit per modum visionis terminari ad existentiam rei, nisi fundetur in respectu approbationis, quam supponit.

Obj. 1. Scientia Dei, in quantum visionis & intuitiva, respicit rem ut existentem contemplando eam ut objectum; atqui in quantum respicit rem ut existentem illam contemplando, sic non causat rem, sed præsupponit causatam; ergo scientia visionis non formaliter ut talis sed materialiter & identicè quia est eadem cum scientia simplicis intelligentiæ, est causa rerum.

R. Distinguendo maj. Scientia Dei, in quantum visionis respicit rem ut existentem practicè Con. Purè speculativè N. *Explico*: licet formalitas & respectus visionis ut visio est, & formalitas ac habitudo causalitatis

tatis diversæ sint ex genere suo & separatim aliquando inveniuntur in Deo, sic Deus videt se & non causat se, & nos videmus multa, quæ non causamus, & ita datur in Deo scientia visionis speculativa, quæ ut talis non sit approbationis, at scientia visionis in Deo respectu Creaturarum necessario postulat utramque formalitatem & respectum: quia per scientiam visionis respicit res creatas ut existentes vi talis scientiæ & non per existentiam præsuppositam sed à se derivatam, & ideo visio illa est practica: quia postulat per locum intrinsecum habere adjunctam productionem sui objecti, quod respicit ut à se procedens, sicut igitur generatio quæ Pater æternus generat filium, est visio illius intuitiva & simul generativa: quia intuetur illum ut procedentem à se vi illius visionis, sic creatio est visio Creaturarum creativa suo decreto & imperio dans existentiam.

Obj. 2. Scientia præsupponens rem causatam non est scientia practica sed speculativa; atqui scientia visionis præsupponit rem, quam videt, esse causatam & existentem: quia præsupponit voluntatem Dei, quæ est efficax ad rem producendam; ergo ipsa non addit aliquid, quod ad causalitatem pertinet: aliàs enim voluntas, quam præsupponit, non esset efficax.

R. Distinguendo probat. mi. Voluntas, quam præsupponit scientia visionis est efficax in intentione Con. in executione N. *Explico:* voluntas est efficax in duplici ordine scil. in ordine intentionis & affectûs ac in ordine executionis & effectûs; voluntas se solâ est efficax in intentione: quia se solâ vult efficaciter & volendo movere potentias executivas mediante imperio ad executionem, se solâ tamen non est efficax in executione & effectû, quia se solâ efficaciter non operatur sed mediante imperio intellectûs & potentiis; hæc jam applicando ad scientiam Dei, verum quidem est, quod existentia rerum sit efficaciter volita ante imperium practicum

&

latum ut effi-
 approbationis perma-
 approbationis et
 tum effectum & sup-
 acin, hoc ipso au-
 nis rem possibilem
 possibile, quæ est
 utatur in objectum
 existens vel futurum,
 de fine & recipit
 im sunt in libertatē
 approbantem, in
 finem ac quæntia
 approbationis hoc est
 approbationis operans,
 tum hunc ordi-
 igitur visionis
 entia habens di-
 is respicit volun-
 iam rei approba-
 tur ad scientiam
 modum visionis
 detur in respectu

visionis & intui-
 mplando eam ut
 rem ut existentem
 m, sed præsup-
 non formaliter
 a est eadem cum
 la rerum.

ei, in quantum
 dicè Con. Pure-
 litas & respectus
 habitudo causali-
 tatis

& scientiam visionis per actum voluntatis scientiam visionis precedentem, sed nondum intelligitur executam: quia voluntas executioni mandat mediante imperio intellectus, & sic quousque ponatur imperium hoc, res nondum intelligitur executam & consequenter nec intuitivè visa: quia intuitio fertur super rem executam, ante executionem enim non intelligitur res ut existens seu coexistens cognitioni.

Obj. 3. Scientia visionis se habet ad creatas res sicut scientia artificis ad res artefactas juxta S. D. sed artifex non causat artefacta per scientiam intuitivam operis artefacti; ergo similiter Deus res creatas non causat per scientiam intuitivam suorum operum.

R. Scientiam visionis convenire cum scientiâ artificis demptis imperfectionibus; conveniunt in hoc: quod, sicut scientia artificis non solum quatenus directiva, sed etiam quatenus effectiva videlicet per actum imperii applicantis potentiam executivam ad inducendam formam artefacti ad illud efficaciter concurrat; sic etiam divina scientia non solum per directionem & ostensionem finis, quod pertinet ad scientiam simplicis intelligentiæ, sed etiam per efficax imperium ad scientiam visionis pertinens influit in opus; sunt autem duæ notabiles differentiæ 1.º. Quod in artifice creato potentia executiva sit ab intellectu & voluntate realiter distincta nec proinde per solum imperium efficaciter operatur & producit effectum, sed per membra exteriora applicando activa passivis. E contra potentia executiva Dei solo intellectu & voluntate operantis ab ejus efficaci imperio formaliter immanente & virtualiter transeunte est indistincta. 2.º. Finitâ operatione & executione artificis res artefacta in conservari non amplius ab ipso dependet, unde cognitio intuitiva operis jam facti non est practica sed speculativa, at omnes Creaturæ etiam in conservari dependent ab executivâ potentia & scientiâ Dei practicâ.